

Internationale betrekkingen

KOPENHAGEN, 14 EN 15 MEI 2012

VERGADERING VAN DE VOORZITTERS VAN DE COMMISSIES VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN HET LEEFMILIEU

In het kader van het Europees voorzitterschap nam de heer Hans Bonte, voorzitter van de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing op 14 en 15 mei 2012 deel aan de vergadering van de voorzitters over de thema's van de voorbereiding van de VN conferentie inzake Duurzame Ontwikkeling, Rio+20 en het 7^e EU actieprogramma inzake leefmilieu.

1. Voorbereiding van Rio+20 : pistes voor een duurzame toekomst

De heer Per Stig Moller, voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen van het Deens Parlement, leidt de vergadering in en wijst erop dat in tijden van economische crisis de juiste beslissingen moeten worden genomen die tot een duurzame groei leiden. Hoewel de conferentie Rio+20 niet alle problemen zal oplossen zal er toch een aanzet voor een oplossing worden gegeven.

*Mevrouw Mevrouw Connie Hedegaard, Europese commissaris, onderstreept dat reeds in 1987, toen werd gewerkt aan de voorbereiding van de eerste top inzake duurzame ontwikkeling, van Rio 1992, alle elementen die ook nu op tafel liggen aanwezig waren. Dit wijst erop dat indien men echt vooruitgang wil maken men niet kan voortgaan met de *bussiness as usual*, maar dat er duidelijke veranderingen moeten komen. Tussen nu en 2050 zal de nood aan voedsel met 50%, aan energie met 45% en aan water met 30 % stijgen. Milieubeleid maakt integraal deel uit van duurzame ontwikkeling. De uitdagingen inzake klimaatbeleid zijn transversaal en wereldwijd belangrijk.*

De commissaris drukt erop dat ook voor de Europese Unie (EU) duurzame ontwikkeling een samenspel is van de drie factoren met name, economische , sociale en ecologische factoren en dat dit trouwens de enige weg is naar duurzame groei.

Mevrouw Hedegaard betreurt dat de onderhandelingen niet opschieten. Daarom moet de EU een aantal duidelijk te af te leveren producten verdedigen zoals bijvoorbeeld :

- de toegang tot duurzame energie voor allen;
- een inclusieve groene economie voor allen; er moet een eerlijke prijs worden gezet op de verschillende producten (bv een alternatieve berekening van de welvaart worden opgezet; ETS met juiste prijszetting);
- een vermindering van het gebruik van fossiele brandstof;
- het moet duidelijk worden dat de bevordering van de groene economie inspanningen vergt zowel van rijke - , groei - als de minder ontwikkelde landen;
- de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) mogen niet indruisen tegen de millenium ontwikkelingsdoelstellingen(MDG's);
- technologie moet een onderdeel uitmaken van het debat.

Om het mislukken van de top te voorkomen en concrete resultaten te bereiken moet de EU een aantal minimum te bereiken resultaten vooropstellen. Een doeltreffend energie en grondstoffenbeleid leidt tot meer groei, jobcreatie en vooruitgang.

Tijdens het daarop volgende debat wordt gewezen op de problemen om de duurzame groei te bereiken in tijden van economische en financiële crisis. De voorliggende vragen zijn hoe te voorkomen dat er niets wordt gedaan, hoe de groene economie te financieren en welk institutioneel kader daarvoor nodig is. De EU moet met een enkele stem spreken. Er wordt nadruk gelegd op het belang van het doeltreffend gebruik van de grondstoffen, technologie en de correcte prijszetting. Nadruk moet worden gelegd op een doeltreffender afvalbeheer en op de beperking van het verlies van grondstoffen in het productieproces.

Ook Mevrouw Marianne Fay, Wereldbank, drukt op het belang van de duurzame economische groei en voegt daaraan toe dat er specifieke maatregelen moeten worden genomen om deze ook inclusief te maken. Dit is een belangrijk punt dat de EU in haar dialoog met de minder ontwikkelde landen moet onderlijnen. Hoewel er nu minder armoede is dan vroeger is het probleem nog niet opgelost. De ontwikkeling van de laatste 200 jaren was echter zo belastend voor het milieu dat dit niet kan voortduren en dat er verandering moet komen om onomkeerbare schade te voorkomen. Duurzame ontwikkeling gaat om het beheer van het natuurlijk kapitaal. Een doeltreffend beheer van dit kapitaal zal leiden tot een creatie van werk en economische groei.

Groene economie is noodzakelijk maar lost ook niet alle problemen op. Er moeten specifieke aan de lokale problemen beantwoordende oplossingen komen. In dit kader moeten er synergieën, de juiste prijzen, regulering, sociale normen en doeltreffend energiebeleid worden nagestreefd. Voor het uitvoeren van de vooropgestelde programma's moeten de juiste aangepaste financiële instrumenten worden opgesteld.

Mevrouw Tara Mao, deskundige in duurzame ontwikkeling, wijst erop dat de ontwikkelingslanden het concept van groene economie niet echt steunen omdat ze eraan twijfelen of de sociale aspecten van de ontwikkeling voldoende worden geïntegreerd. De vraag is hoe duurzame ontwikkeling opnieuw moet worden getekend met de geïntegreerde aanpak van de drie factoren en met inbegrip van de rechtvaardigheidsfactor tussen noord en zuid.

De spreker wijst erop dat in de definitie van groene economie de volgende punten zeer belangrijk zijn : het gaat om een transformatieproces, het is niet het voortbouwen op wat nu reeds bestaat maar het moet ook de disfunctie en fouten wegwerken; er moet rekening worden gehouden met de beschikbaarheid van de natuurlijke bronnen. Groene economie moet worden gebouwd in een kader van gedeelde ambities en doelen, er moet voldoende nadruk worden gelegd op het feit dat groene economie ook billijk moet zijn.

Aan de hand van concrete thematische voorbeelden zoals voedsel, water en energie gaat de spreker verder in op hoe de groene economie volgens haar in werkelijkheid kan worden gerealiseerd, op welke wijze dit moet gebeuren, welk institutioneel kader noodzakelijk is en hoe de evolutie kan worden opgevolgd.

Tijdens het debat worden vragen gesteld over hoe het nieuwe institutionele kader voor duurzame ontwikkeling zal worden gefinancierd. Verder worden opmerkingen geformuleerd over de relatie tussen de MDG's en SDG's. De nadruk wordt gelegd op de beperkte mogelijkheden van de EU om, nu er een begrotingsevenwicht wordt opgelegd, fondsen vrij te maken voor ontwikkelingssamenwerking.

Wat is het nut om grote MDG's en SDG's op te stellen als er geen geld is om de noodzakelijke programma's uit te voeren. Technologie moet een onderdeel uitmaken van de agenda van het bevorderen van een billijke groene economie. Groene groei is enkel mogelijk in een volledige integratie van de drie (de economische, sociale en ecologische) factoren.

De heer Adam Matthews, secretaris generaal van Globe, wijst op de verschillen tussen 1992 en nu voor de Rio onderhandelingen. Om de resultaten van Rio+20 in de praktijk om te zetten zullen verschillende wetgevende inspanningen nodig zijn. De noodzakelijke maatregelen zijn grensoverschrijdend en daarom zou het interessant zijn dat Globe op een aantal domeinen een gemeenschappelijk standpunt zou kunnen opstellen. In dit kader wordt het belang van internationale wetgeving onderlijnd. Een mogelijk grensoverschrijdend actieterrein is de bescherming van het 'natuurlijk kapitaal' en de uitwerking van een mechanisme voor de opvolging en het kritische onderzoek van de duurzame ontwikkelingsagenda's.

2. 7^e actieprogramma voor leefmilieu, naar een groener Europa.

Mevrouw Lone Loklindt, voorzitter van de commissie Milieu van het Deens Parlement leidt de vergadering in en onderstreept dat de economische crisis samen met de milieuproblematiek moet worden opgelost. Een globale aanpak is nodig voor de groene economie.

De heer Friedrich Barth, expert duurzame ontwikkeling, Verenigde Naties Ontwikkelingsprogramma, (UNDP), herinnert eraan dat in 1992 ecologie voor het eerst in de ontwikkelingsagenda werd opgenomen. Dit werd bevestigd in Johannesburg. Hij onderstreept dat er reeds een belangrijke vooruitgang is geboekt maar dat er nog een lange weg is af te leggen. De enige manier om de ontwikkeling voort te zetten is dit op een duurzame wijze te doen. Hij legt aan de hand van voorbeelden inzake water, energie en voedselveiligheid de noodzaak van de integratie van de drie pilaren uit. UNDP staat voor een geïntegreerde aanpak van de MDG's na 2015. Voort wil UNDP ook het middenveld meer bij de ontwikkelingsagenda betrekken.

Een van de uitkomsten van Rio zou de definitie van SDG's moeten zijn. Dit stuit op tegenstand van sommige landen. Tot nu toe zijn de ministers bevoegd voor economische en sociale zaken onvoldoende bezig met de voorbereiding van Rio. Billijke economische groei is nochtans het doel van de Rio conferentie. Het moet duidelijk zijn dat de agenda van groene economische groei er voor alle landen is, ook voor de minst ontwikkelde landen. Het ontwikkelingsprogramma na 2015 moet op een andere wijze worden opgemaakt, met meer oog voor duurzaamheid. Het proces moet open en inclusief zijn en de publieke, de private sector en het middenveld moeten samenwerken. Daarvoor heeft de UNDP een globaal plan uitgewerkt. De noodzakelijke verandering zal van onderuit komen met aandacht voor gelijkheid, duurzaamheid, mensenrechten en met lokaal *ownership*.

De heer Kim Nohr Skibsted, ondervoorzitter van de groep Grundfos, bedrijf van pompinstallaties, wijst op het belang van het duurzaam beheer van de grondstoffen. Om het duurzaam beheer van de grondstoffen te verbeteren is een duidelijk beleid noodzakelijk.

De grondstoffen zoals water en energie, die steeds schaarser worden, moeten doeltreffend en duurzaam worden gebruikt. Het verlies van grondstoffen, het hergebruik ervan moet worden gepromoot. Daarvoor zijn nieuwe technologieën noodzakelijk. Daarvoor zijn reeds een aantal oplossingen beschikbaar. Het is zaak om de noodzakelijke regelgeving aan te nemen en het noodzakelijke beleid te voeren om deze oplossingen ook effectief toe te passen. Enkel in deze context zal het mogelijk zijn om de economische groei, ontwikkeling en het behoud van de levenskwaliteit te verzekeren.

Tijdens het daaropvolgende debat wordt onderstreept dat de door het UNDP vooropgestelde programma zeer interessant en noodzakelijk is. De vraag is of de EU, die nu de eerste donor is dit zal kunnen blijven in de situatie van economische en financiële crisis. Er wordt opgemerkt dat er nog ruimte is om de beschikbare middelen doeltreffender te gebruiken. Er wordt onderstreept dat de EU een belangrijke rol speelt in dit thema. Vaak wordt naar de EU gekeken om de beslissen wat anderen kunnen of moeten doen. Er wordt opgemerkt dat de parlementen de markten moeten stimuleren.

Mevrouw Ida Auken, Deens minister voor leefmilieu onderstreept dat in het 7^e actieprogramma het milieu nog meer wordt geïntegreerd. Er is nu niet enkel een economische crisis maar ook een milieu en grondstoffen crisis. De schaarsheid van de grondstoffen is een van de redenen waarom de economische crisis zo moeilijk is op te lossen.

Een goed milieubeleid is een van voorwaarden voor economische groei.
Daarvoor moeten drie elementen tegelijkertijd worden gesteund:

- een versterking van de EU regelgeving en een betere toepassing van de bestaande wetgeving (bv beheer van water en afval);
- regelgeving in nieuwe domeinen opstellen zoals bijvoorbeeld chemische industrie, nano technologie, biodiversiteit, duurzaam stadbeheer;
- de duurzame productie en consumptienormen moeten worden ontwikkeld in het kader van een eengemaakte markt voor duurzame ontwikkeling.

De minister legt de nadruk op het belang van het vinden van oplossingen voor milieuproblemen in de grote steden, zeker omdat meer dan 50% van de bevolking in grote steden woont.

Tijdens het debat wordt erop gewezen dat de rol van het parlement voor het bevorderen van de groene economie wordt erkend, ook door de regeringen. Het belang van het gebruik van hernieuwbaar materiaal en energie wordt onderstreept. Daardoor neemt het aantal groene jobs ook toe. Er wordt nog herinnerd aan het belang van de deelname van de ministers van economie en sociale zaken aan het Rio+20 debat. Bovendien moet duidelijk blijken dat Rio+20 er niet is om de rijke landen toe te laten hun ontwikkelingsvoorsprong te behouden, maar dat dit een billijke groei voor iedereen mogelijk maakt. Er wordt op gedrukt dat de grondstoffen vooral doeltreffend moeten worden gebruikt.

De heer Marc Zornes, deskundige Mc Kinsey houdt een uiteenzetting over de noden van de wereld inzake basisproducten zoals energie, materialen, voedsel en water. Gezien de grote onderlinge verbanden tussen de verschillende basisproducten is een geïntegreerde aanpak noodzakelijk. Dit moet ook zo in het dagelijkse leven worden opgenomen. Sedert 2000 zijn de prijzen van de basisproducten enorm gestegen.

De uitdagingen voor het bekomen van de noodzakelijke hulpbronnen zullen in de volgende 20 jaar enorm verschillen van wat het tot nu toe was. Zo komen er 3 miljard nieuwe middenklassers bij, de kost voor bijkomende bronnen zal veel hoger zijn, de verschillende bronnen zijn zeer sterk met elkaar verbonden, de bezorgdheid over het milieu hebben een impact op de productie en ten slotte is er steeds meer bezorgdheid over de toegang tot hulpbronnen. De spreker stelt een aantal oplossingen voor deze uitdagingen voor.

De heer Jo Leinen, EU parlamentslid en lid van de commissie Milieu van het Europese Parlement, geeft aan dat het zevende milieuprogramma dat vooral de nadruk legt op duurzaamheid, werd opgesteld na de evaluatie van het zesde programma. Er moet meer interactie worden gevonden tussen de verschillende programma's (zoals de over implementatie, integratie, verplichtingen inzake hernieuwbare energie, ecodesign, Montreal conventie, volksgezondheid, pollutie, lawaai, duurzaam landbeheer ...) en duidelijke doelstellingen tegen 2030 en 2050 moeten worden gedefinieerd. Om deze doelstellingen te bereiken moeten niet enkel de ministers van milieu maar alle ministers worden betrokken. De verantwoordelijke EU commissaris(sen) moet(en) nagaan of de voor de te bereiken doelstellingen noodzakelijke middelen voorhanden zijn. Dit alles moet op een duurzame wijze gebeuren want in de laatste 200 jaar zijn de natuurlijke hulpbronnen van miljoenen jaren opgebruikt. Daarom moeten de nieuwe economieën op een andere meer geïntegreerde wijze werken en niet de fouten die er gemaakt werden in het verleden herhalen. Verder heeft het Europese Parlement een resolutie aangenomen waarin staat dat duurzame ontwikkeling transversaal is en in alle beleidsdomeinen moet worden opgenomen.

Tijdens het debat wordt gewezen op het belang van de kleine landbouwers voor het landbouwbeleid. Zij zijn het die erover kunnen waken dat landbouw duurzaam is en blijft. Milieu moet deel uitmaken van alle beleidsdomeinen dus ook het buitenlandse beleid. De nood aan duurzame ontwikkeling moet dus ook worden aangehaald in bijvoorbeeld de betrekkingen tussen de Europese Unie en China, India en Korea.

3. Conclusies

De volgende conclusies worden uit de vergadering getroffen:

- De Rio+20 conferentie zal plaatsvinden in een andere context, omdat de wereld nu veel meer onderling afhankelijk is dan in 1992; de verantwoordelijkheid van de groeilanden werd onderlijnd.
- De rol van de EU in Rio werd onderlijnd; de EU moet met een stem spreken, heeft een voorbeeldrol inzake het bevorderen van groene economie.
- Er zijn veel verschillende manieren om tot duurzame ontwikkeling te komen maar de groei 'groen maken' is noodzakelijk gezien de schaarsheid van de natuurlijke hulpbronnen.
- Groene groei is enkel duurzaam als hij tevens inclusief is. Om groene groei te bereiken moeten de consumptie- en de productieprijzen correct zijn; als voorbeelden hiervan werd verwezen naar het ETS (*emission trade scheme*) in de EU en in Mexico en de nood aan het faseren van het verlenen van subsidies voor fossiele brandstoffen. Om een juiste prijs te zetten werd erop gedrukt dat men verder moet kijken dan het PIB en dat natuurbronnen systematisch in de nationale rekeningen moeten worden begroot. De ministers van financiën moeten aan de besprekingen deelnemen.
- Een van de beste manieren om tot meer groei te komen is de doeltreffendheid van energie- en hulpbronnen gebruik te verbeteren.
- Om Rio + 20 tot een succes te maken moeten er duidelijke af te leveren producten uitkomen zoals bijvoorbeeld toegang tot duurzame energie voor allen.

- Om de bestaande technologieën beter te benutten is een duidelijke EU regelgeving noodzakelijk.
- De onderlinge afhankelijkheid van, de hulpbronnen is zo belangrijk dat een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is. Goede regelgeving moet dit ondersteunen. Het middenveld heeft een belangrijke rol.
- De rol van de nationale parlementen en regelgeving voor het bereiken van groen economische groei werd onderlijnd.